

ANGAJOQQAANUT

STATENS
SERUM
INSTITUT

AAMMIK

MISTISSUGAS-

SARSINEMO

INDORLANNUT

Statens Serum Institut
Artillerivej 5
2300 København S
Danmark

T 3268 3268
F 3268 3868
@ serum@ssi.dk
w ssi.dk

DANMARKIMI ERNISOQARIARTOO TAMATIGUT NEQERDOORUTAASARPOQ INDOORLAAQ MISISSUGASSARSIFFIGINEQASSASOQ KIMMIATIGUT AAVIINIKKUT TAKUNIARLUGU MEERAQ ARLAANNIK NAVIANARTUMIK NAPPAATEQARSINNAANERSOQ.

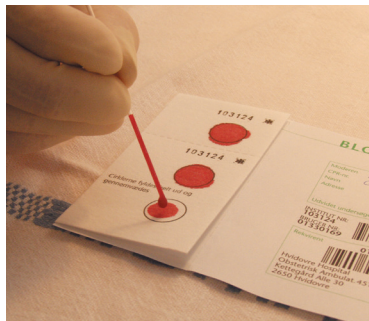
KIMMIATIGUT AAVIISARNERMUT PAASISSUTISSAT

Misissorsinnaajumallugu meeraarartaarsi inunnguutsiminik nappaateqarnerseq sukkanerpaamik katsorsarneqalertariaqartumik, inunngornerata kingorna nal. ak. 48-72 qaangiutsinnagit aaversillugu misissugassarsiffigineqassaaq.

Aaviisoqarnissaanut pisariaqavipqoq taamaaliortoqarnissaanut ilissi angajoqqaajusui akuersisimanissarsi. Naaggaarussi aaviisoqassanngilaq.

Qanoq pisarpa?

Aaviinermi aak kuseriarnimerngit marlussuit pappiaaraq milluuasumik nusunneqassaaq meeraaraq kimmiata aappaata amiatigut annikitsuaqqamik kapilaannguariarlugu. Taamaaliorneq naalungiarsuup amerlanerpaatigut misigerpiarnierluunniit ajorppaa.

Misissugassarsineq meeqqannut qanoq pingaaruteqarpa?

Naalungiarsuk inunngorami peqqippalukkaluaqisoq akuttusuutigut inunnguutsiminik nappaateqarsinnaasarpooq. Tamakku ilagisinnaavaat soorlu stofskifteata ajoquteqarnera. Naartuutilluni arnami stofskifteanit illersugaasarpooq. Taamaammat ernioreeraangat aatsaat nappaatit taamaattut ersersinnaasarpot. Piuarliiniartutut takkussinnaasarpot – soorlu stofskiftemit arrotitatt sinnikui igitassaagaluit aavaniiginnarlutik ajoqutaalerlutik tiggukkiartulersinnaasarpot. Imaluunniit imaalialaannaq takkuteriasaarsinnaasarpot – soorlu stofskiftemi ingerlaarliulernikkut meeqqap inuunera navianartorsiortinneqalersinnaavoq. Passunneqarani napparsimanagera sivitsoriartuinnaraangat meeqqap inuunera navianartorsiortinneqalersarpooq, imaluunniit tarnimigut timimigulluunniit pigiuagaligassaminik ajoquteqalersinnaalluni. Taamaammat meeqqamut pingaaruteqarluinnarpoq nappaateqarpat paasiaassallugu ingerlaannarlu katsorsarniallissallugu.

Sorpiaanuku nappaatit pineqartut?

Statens Serum Institut quppersagaataani www.ssi.dk/nyfoedte -mi takuneqarsinnaavoq inunnguuseralugit nappaatit qaqutigootut allattorsimaffiat, taakkuuppullu nappaatigineqarnermut massakkut misissorneqartartut. Tassanissaaq nappaatit taakku ataasiakkaarlugit annertunerusumik paasiniaaffiginiarsinnaavasi. Nappaatit tamakku ilaat uuma naggataani assersuutitut ilanngunneqarputtaaq. Meeraq nappaatit taakku eqqartorneqartut ilaannik nappaateqarpat ingerlaannaq paasitinneqassaaqi meeralu sukumiinerusumik misissorniarlugulu katsorsarniarlugulu aggersarneqassaaq. Misissuineq ingerlanneqartarpoq tamatigunngajak najukkap eqqaani meeqqan

nakorsjartarfimmi amerlanertigullu Rigshospitalimi aamma Aarhus Universitetshospitalimi klinisk genetiske afdelingit suleqatigineqartarlutik.

Misissuineq qanoq tutsuiginartigaa?

Una malussarniaannarluni misissuinerit taaneqartarami qaqutigooriarluni, amerlanerpaatigullu inorlutik inuusut misissuiffigineqaraangata, nappaateqartoqarneranik ilimatsattoqarsinnaasarpog, naak taassuminnga naappateqartoqavinnikkaluartog. Sukumiinerusumik misissuisoqapallattarmat nappaatigineqanngitsoq paasipallanneqartarpog. Taamatuttaaq malussarniaannarluni misissuineri tamatigut uppernarsivinneq ajornartarpog arlaannik nappaateqanngitsoq. Oqaatigisariaqarpog teknikki atorineqartukkut inunnguuseralugu nappaatit tamarluinnaasa malussarfiginiassallugit periarfissaqanngitsoq, ilanngullugulu erseqqissartariaqarluni misissuineri uani nappaatit malussarfiginiarneqartut taakkuusarmata piffissaq siullerpaag atorlugu katsorsarneqalerpata passussineq meeqqamut iluaqutaanerpaasinnaasog.

PAASISSUTISSAT ALLAT

Misissugassarsialugu aaviissut misissuereernerup kingorna suneqartarpa?

Misissugassarsiaq qeritillugu Statens Serum Institutip iimmikkoortortaani den Neonatale Screening Biobankimi parnaarullugu aarlerinaallisagaasumi toqqorneqartarpog.

Misissugassarsiap toqqorneqarsimaneratigut anguniarneqarpug:

[Pingaartitaq 1.](#) Meeqqamut ilaqutaanullu atorineqarsinnaammat. Imaassinnaavoq misissuineq aammaarneqartoq kingornagut suussusersiineq paatsuunganartoqartinneqaleripat, imaluunniit inoorlaamik misissuineri paaseriikkat qaavatigut misissuisoqartariaqalissappat inoorlaap aavanik misissueqqaarnermi pineqarsinnaasimanningsunik. Misissugassarsiarlu qaqutiguuqaluaqisumik inuup kinaaneranut paasinaanermi atorineqarsinnaavoq, soorlu peroreerluni ajoquserujussuarpat, ajunaarneruarmik nalaatseqataasimappat, pinerluttuliortoqarsimappat, il.il. Tamatigut anguniarneqartarpog qulaani taaneqartunut naammattumik misissugassarsisoqarsimanissaa. [Pingaartitaq 2.](#) Inoorlaat malussarniarfigalugit misissuinerup pitsaanerpaajuarnissaaanik qulakkiinarluni misissueriaatsinillu nutaanik nassaarniarnermi atorineqaaqqullugu.

[Pingaartitaq 3.](#) Peqqinneq pillugu ilisimatusarnermi atugassanngorlugu. Misissugassarsiap sinnera biobankimiittoq naalagaaffimmi ilisimatusarnermi iluaqutissarsiaataasarpog peqqinneq pillugu ilisimatusarnermi pingaaruteqavilluni. Ilisimatusarnermi atorineqassappat Videnskabsetisk komité akuersiseqqartariaqartarpog. Projektit misissuinerit inuup pisataanik misissuiffiusariaqartut aamma persondatalovimi maleruaqqusat maillugit ingerlanneqartariaqarpug kiisalu Datatilsynetip piumasagaatai aamma najoqqutariniassallugit (www.Datatilsynet.dk). Tamakku saniatigut biobankip aqutsisuisa komitéata misissuineri aaliangersimasuni atorineqarsinnaanerit akuersissutigeqqartussaavaa.

Misissugassatut aaviissut Statens Serum Instituumiittoq aaliangersimasumik kodelerlugu normulersimassaaq Taamaammat susassaqqanngitsut misissugassaaq kiminnagaaneertersoq paasineq saperpaat. Paasissutissat meeqqap atianik, ulloq inuuffianik, inunngorami oqimaassusianik naartuuneratalu sivirususianik, kiisalu anaanaasup aqqanik cpr-normuanillu imaqartut misissugassamat ungasillisillugit toqqorsimatinneqassappug.

Misissugassarsiamut qitornassi inersimasunngornissaa tikillugu meeraq sinnerlugu oqartussaavusi. Misissugassarsiap peqqinneq pillugu ilisimatusarnermi misissuinerit videnskabsetisk komitémit akuerineqarsimasunut atorineqarnissaa akueriumannikkussuik naaggaarneri Sundhedsstyrelsens vævsanvendelsesregisterianut nalunaarutigissavarsi. Sukumiinerusunik paasissutissarsiffiginiansinnaavarsi www.sundhedsdatastyrelsen.dk.

Misissugassarsiap toqqorneqarnissaa kissaatiginnikkussuik tamanna angajoqqaat marluullusi atsiorsuli allaganngorlugu uunga nalunaarutigissavarsi: Dansk Center for Neonatal Screening, Statens Serum Institut, Artillerivej 5, 2300 København S. imaluunniit elektroniskimik nalunaarutigissavarsi uguuna: www.borger.dk, tassani digitalimik atsiuutersi (NemID)

atorlugu aammalu nalunaarummik tiguisussatut allallugu: SSI. Taava misissugassarsiaq atorneqarsinnaajunnaartilugu nungutinneqassaaq.

Aamma takuuk Statens Serum Institutip mappersagaa: www.ssi.dk/hyfoedte.

INUNNGUUSERALUGU NAPPAATINUT ILAASUT ILAAT

Hormonini nappaatit

Inunnguuseralugu stofskiftep annikillisimanagera (hypothyreose) peqquteqartarpoq hormonip inoorlaap stofskifteanut naleqqussaarutip timimi annikippallaarluni pilersinneqartarneranik. Nappaat katsorsarneqanngipaat meeraq allisiitsunnorsimalersinnaavoq aammalu qaratsamigut innarluuteqalersimasarluni. Nappaalli paasineqajaarpat meeraq aalatulli peroriartortinneqarsinnaavoq hormonimik iisartagaqartilugu. Inunnguuseralugu stofskiftep annikillisimanagera inoorlaat 3.400-uugaangata meeraq 1-mi nassaarineqarsinnaasarpoq.

Cystisk fibrose

Cystisk fibrose (CF) nappaataavoq kingornuttagaasoq taama nappaatillit ersiutigilluartarpat kinertorujussuarmik nippoqqatsitaartumillu nualiortarnertik. Kingunerisarpai puanni/anersaartuutini ersiutaasartut tullerriaaginnarlutik tuniluuttunik nappaateqalernerit kiisalu nerisat uullutik arrorsarneranni ajornartorsiutit. Piaartumik katsorsaasoqalerneratigut, tassa anersaartuuteqarfinni tuniluuttoqalernaveersaartitsinikku neriniarnermilu ajoquteqalernaveersaartitsinikku sakkortuumik kingunipiloqartumik napparnerit pinngitsoorniarneqartarput CF-millu nappaatillit inuuniarnerannut toqqissimanagerumillu inuunissaannut iluaqusiisoqarsinnaasarluni. Inoorlaat 4.800-gaangata CF-mik nappaatilik 1 nassaarineqartarpoq.

Stofskiftemi nappaatit

Meeqqap stofskifteata arrorsagassat ilaannik passussisinnannginneranik pissuteqartut inunnguuseralugu nappaatit amerlangaatsiartukasiupput. Nappaatit taamaattut nassaariuminaassinnaasarput nappaat taannarpiq misissuiffigisimangikkaanni, taamaammallumi timip atortuisa ilaanni ajoquteqalernerimik kinguneqarsinnaasarput, eqqarsartaatsip ineriartortinneqarneranut akornuseerujussuarsinnaasarlutik aammalumi meeraaqqap toquneranik kinguneqarsinnaasarlutik allaat. Allatut pisoqartinnagu katsorsaatingineqarajuppoq meeraq allaanerulaartunik nerisaqartilugu, nerisassat meeqqap sapilersimasai pitinnaveersaartinniarlugit. Aammali saniatigut vitaminitortitsisoqarsinnaavoq nakorsaaitortitsillunilu. Stofskiftemi nappaatit nassaarineqartarput inoorlaat 3.000-uugaangata meeraq 1-mi.

Misissuinerup ilmanarsisippagu meeraq nappaatit taakku ilaannik nappaateqartoq ingerlaannartumik paasitinneqassaasi aggersarneqassallusilu meeqqanut nakorsiararfimmu qaninnerpaamiittumut, tassani misissueqqissaartoqarlunilu katsorsaaniartoqalissamat.

Pappiaraq milluaasumiittoq aak misissugassarsiaq allakkatut allakkerivikkoortillugu nassiuguk. Misissugassarsiaq allakkanut nakkartitsivimmu aappalaartumut ikineqassanngilaq.

Pingaarluinnarpoq uma aaviissutip pappiaraq milluaasumittup inoorlaamit misissugassarsiap tuavionnerpaamik SSI-mut apuunneqarnissaa. Nappaatit misissorneqartut arlallit ersersinnaasarput meeraaqqap inunngorneraniit ullut marlussuit ingerlatsiaannartullu taamalu meeqqap peqqissuutinnissaanut ulorianarsinnaasarlutik nappaatit suussusersineqarsimangippata iluaqutaasumillu katsorsaaneq aallartiaarneqarsimangippat. Post Danmarkip allakkanut nakkartitsiviit aappalaartut sap. ak.-nut 2-riarlugit imaartarpi. Tamatuma kingunerisaanik allakkat ullut suliffiit 5 tikillugit apuunniarsinnaasarput.

Taamaamat misissugaarsiaq allakkerivitsigoorlugu Quickbrevit nassiutissavat.

Paasissutissat suliarineqarput Sundhedsstyrelsen isumasioqatigalugu.